Turva10 Perehdytys

Turvallisuus ja turvattomuus puheeksi lasten ja nuorten kanssa

OSA I

ENSI- JA TURVAKOTIEN LIITTO

ROHKEASTI AJASSA

Kaikille EVÄÄT elämään

2020

Ensi- ja turvakotien liitto

Lapsen kanssa otetaan puheeksi

- **Turvallisuus**
  - Lapsen kanssa puhutaan hyvistä ja turvaa tuovista asioista
- **Turvattomuus**
  - Kysytään lapselta turvattomuutta aiheuttavista asioista ja annetaan mahdollisuus kertoa kokemuksista
- Mahdollinen **väkivalta ja kaltoinkohtelu** (henkinen ja fyysinen)
  - Jos lapsi kertoo väkivaltakokemuksistaan, keskustellaan niistä hänen kanssaan.

Kenelle Turva10 on tarkoitettu?

Lapset

-vauva- ja taaperoikäiset lapset ja heidän vanhemmat

- leikki- ja kouluikäiset lapset

- nuoret (13-17v)

Ammattilaiset

-sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan ammattilaisille sekä julkisella puolella (mm neuvolan, päivähoidon, nuoriso- ja perhetyön sekä koulun työntekijät) että kolmannessa sektorissa (järjestöjen ja yhdistysten työntekijät).

Turva10- välineet eri-ikäisille lapsille

- Turva10- kuvallinen versio leikki- ja kouluikäisille lapsille
- Turva10-vauvan& taaperon versio
- Turva10- nuorten versio (13-17-vuotiaat)
- Turva10- kortit
- Ohjeet työntekijöille

Ensi- ja turvakotien liitto

Tausta-ajatus & perusta

Hyvinvointi rakentuu tunteina ja suhteissa. Se koostuu

1. Turvallisuudesta
2. Myönteisestä minäkuvasta
3. Toimijuudesta

Taustalla LOS ja tutkimukset (mm. Saywitz & Camparo 2010), joiden mukaan lapsilta tulee kysyä ja heitä kuulla omassa asiassaan. Lisäksi lapsilla on oikeus erityiseen suojeluun.

Fattore, Mason & Watson (2009). When Children are Asked About Their Well-being: Towards a Framework for Guiding Policy

Lapsen hyvinvoinnin malli

(Fattore, Mason & Watson 2009)

Taloudelliset resurssit ja toimeentulo

Fyysinen terveys

Vaikeuksien käsittely

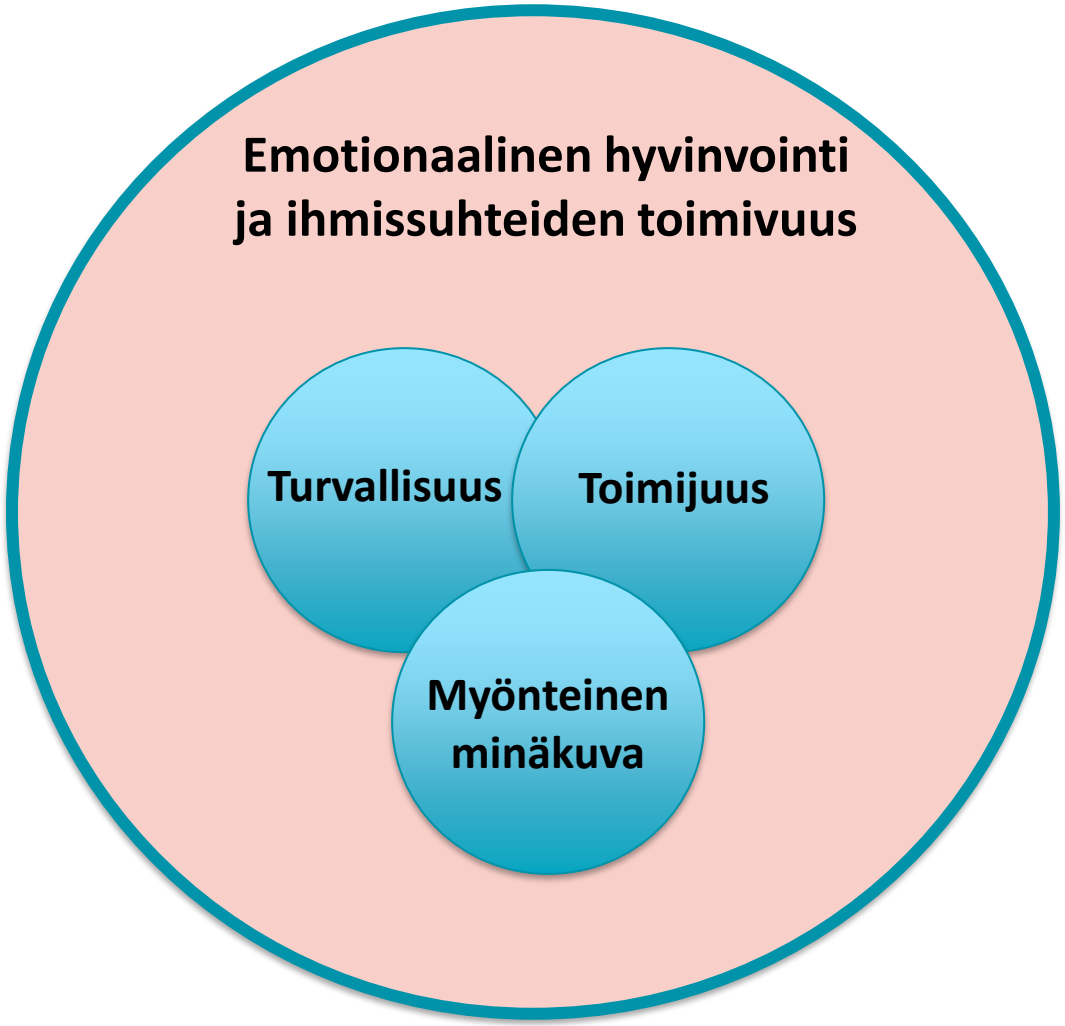

Vapaa-aika ja harrastukset

Fyysinen ympäristö

Sosiaalinen ja moraalinen toimijuus

Kuvan uudelleen piirros Tiina Muukkonen

Ks. Fattore, Mason & Waton (2009). When Children are Asked About Their Well-being: Towards a Framework for Guiding Policy

Turvallisuudesta voi keskustella kaikkien lasten kanssa

Myös väkivaltakokemuksista, jos lapsella sellaisia on

- Lapsen hyvinvointi mahdollistuu, kun hän kokee olevansa turvassa, saa olla aktiivinen osallistuja ja voi nähdä itsensä myönteisessä valossa.
- Turvallisuuden kokemus tai väkivaltakokemus ei tule esille, ellei aikuinen ota sitä lapsen kanssa puheeksi.
- Turvallisuuden puheeksiotto on parhaimmillaan lapsen hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa.

Turva10- kysymykset

ENSI- JA TURVAKOTIEN LIITTO

1. **Mitä sinulle kuuluu – kotona, kaveripiirissä ja koulussa – missä olet eniten turvassa**
2. **Ketkä kuuluvat läheisiisi, jotka ovat turvallisia**
3. **Kysymyksiä riitelystä – miten teillä riidellään ja miten sovitaan?**
4. **Vahvuudet tuovat turvaa – Missä olet hyvä ja missä haluat tulla hyväksi**
5. **Mitkä asiat tai tilanteet pelottavat sinua?**
6. **Mitä teet silloin kun pelottaa tai tuntuu pahalta?**
7. **Mikä sinua auttaa, kun sinua pelottaa ja miten sinulle tulee turvallinen olo takaisin?**
8. **Kun sinua pelottaa tai koet jotain tosi ikävää, kenen kanssa voit jutella siitä?**
9. **Mitä me tässä voisimme sopia; kenelle kerrot ja keneltä pyydät apua, jos sinua pelottaa tai sinulla on turvaton olo?**
10. **Asteikolla 0-10 kuinka turvallinen olosi on nyt?**

- Oletko tyytyväinen oloosi?
- Haluaisitko, että olosi olisi vielä turvallisempi?
- Mikä numero olisi tavoite?
- Miten voin auttaa, että saavutat sen?

Kaikille EVÄÄT elämään

Turva10 pähkinänkuoressa

+ On puheeksioton väline
+ Tukee toimijuutta
+ Vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvaa
+ Varmistaa turvallisuutta

Photo by Papunet.net

- Ei ole väkivallan arviointiväline
- Ei ole työntekijän huolen todentamisen väline
- Kaikkea ei tarvitse käydä läpi, yksikin kysymys voi herättää keskustelun
- Ei, jos lapsella on oikeuspsykologinen tutkinta käynnissä esim. tutkinta seksuaalisesta hyväksikäytöstä

Käytetään lapsikeskeisesti

Turva10 voi käyttää lasten kanssa, jo ennen kuin on herännyt huoli.

Turva10 voi tuoda näkyviin lapsen huolet. Turva10 ei ole aikuisen huolen puheeksioton välinen.

Ole läsnä, pysy herkkänä ja avoimena

Turva10:n tarkoitus **on rohkaista, voimaannuttaa ja lisätä lapsen turvallisuutta.**
On tärkeää, että ylläpidät turvallista tunnelmaa ja **annat lapselle myönteistä palautetta** hänen turvallisuuskokemuksistaan.
Ole läsnä, pysy herkkänä ja huomaa, miten toiminta vaikuttaa lapseen. Osoita lapselle, että välität.

Mikäli lapsi kertoo kokeneensa väkivaltaa tai sinulla herää huoli, **keskustele lapsen kanssa huolen eteenpäin viemisestä**, esimerkiksi että otat yhteyttä vanhempiin tai oman alueesi lapsiperhepalveluiden sosiaalityöntekijään.
On tärkeää, että kerrot lapselle kaikesta, mitä teet.

Miten otetaan puheeksi lapsen kanssa?

- Lapsen ikä huomioon ottaen
- Yksinkertaisin sanoin
- Selkeästi
- Niin että lapsi ymmärtää, ettei väkivalta ole missään tapauksessa normaalia
- Niin että lapsi ymmärtää, ettei hän ole vastuussa tilanteesta
- Lapselle välittämistä ilmaisten

Miten voi tukea lähisuhdeväkivallalle altistunutta nuorta?

- Jos epäilet, uskalla kysyä ja ottaa puheeksi. Jaksa olla sen kanssa, mitä kuulet. Auta nuorta löytämään apua.
- Tue nuoren itsetuntoa /itseluottamusta sanoin ja teoin. Näytä nuorelle, että hän on tärkeä.
- Kerro, että väkivalta ei ole missään tilanteessa normaalia.
- Kerro, että nuori ei ole syyllinen vanhempien väliseen lähisuhdeväkivaltaan eikä vastuussa siitä.
- Jos altistuneelta nuorelta puuttuu turvallisen ja luotettavan aikuisen malli, hän oppii sinulta, miten sellainen aikuinen toimii.

Miten toimit, kun väkivalta on tunnistettu

Ensimmäinen tehtävä on arvioida tilanteen vaarallisuus. Akuutit toimenpiteet.

1. *Turvallisuus?*
2. *Lääkäri?*
3. *Lastensuojeluilmoitus?*
4. *Rikosilmoitus?*
5. *Uusi aika?*

Kysy, kuuntele ja anna tietoa, varmista turvallisuus *Lähde: THL*

Oletko tietoinen oman työpaikkasi/ organisaatiosi ohjeista, miten ja milloin tehdään lastensuojeluilmoitus ja rikosilmoitus?

TURVA 10
Nuoren turvallisuus puheeksi

Leikki- ja kouluikäisen turvallisuus puheeksi
TURVA 10
TURVALLISUUS PERHEYTEEN
ENSI- JA TURVAKODIEN LIITTO
Versio 2.0 (2019)

Turva10 harjoitus

Yksi on asiakas ja toinen työntekijä.

Keskustelkaa sopivan Turva10 version avulla asiakkaan turvallisuus- ja turvattomuuskokemuksista. Jos asiakkaalla on turvattomuuskokemuksia tai ilmenee, että hän on kokenut kaltoinkohtelua tai väkivaltaa, miettikää miten häntä voi auttaa ja minkälaista apua on tarjolla.

Vaihtakaa rooleja ja toistakaa harjoitus.

Case-työskentely 1:

Lapsi on 12- vuotias ja työntekijä on tavannut lasta ennen Turva10:n käyttöä 3 kertaa. Tapaamisten tarkoituksena on kartoittaa lapsen kotitilannetta ja tukea lapsen tunteiden käsittelyä turvallisemmaksi itselleen ja muille. Lapsen kotona on ollut kuritusväkivaltatilanteita ja lapsi on itse käyttäytynyt aggressiivisesti sisaruksiaan kohtaan.

Turva10- työskentelyssä lapsi kuuntelee tarkasti ohjaajaa. Hän vastaa nopeasti ja haluaa heti mennä seuraavaan kohtaan. Kun käsitellään mm. riitoja kotona, lapsen kehonkieli on todella levotonta ja hänen on vaikea pysyä paikoillaan. Äänensävy muuttuu tiukemmaksi ja vastaukset lyhenevät.

Työntekijän huomiot tilanteessa ovat: lapsen levottomuus vaikeiden aiheiden äärellä. Työntekijä miettii, kuinka paljon on hyvä jatkaa aiheen käsittelyä, ettei mene pakon puolelle. Lapsi kuitenkin kuunteli tarkasti työntekijää. Työntekijän sanoitettua lapselle että aihe näyttää olevan vaikea ja herättää vaikeita tunteita, lapsi myöntänyt tämän ja yhdessä mietitty mikä auttaa vaikeaan tunteeseen.

Mitä olisi hyvä tehdä tapaamisen alussa ennen Turva10-työskentelyä ja mitä sen jälkeen? Milloin tulee perääntyä? Kuinka monesti on hyvä palata samaan aiheeseen, jos huomaa että lapsi välttelee kysymystä? Mitä kaikkea kerrotaan vanhemmille?

Case-työskentely 2:

10- vuotias lapsi täyttää yhdistyksen työntekijän avulla kuvallista Turva10-lomaketta.

Lapsi kertoo, että kaikki asiat ovat hyvin, ongelmia/pelottavia asioita tai tunteita ei nousee esille.

Lapsesta vastaaminen tuntuu melko helpolta, mutta tämä tarkoittaa myös sitä, että keskustelua ei synny.

Lapsi ei pidä vastailua kuvalliseen Turva 10 niin mielekkäänä.

Lapsi turhautuu kysymyksiin.

Lapsi laittaa kuitenkin Turva10-lomakkeen loppuun (”miten voit nyt?”) pienemmän hymiön.

Miten täytyisi toimia, jotta lapsi ei turhautuisi ja kokisi onnistumista?

Case-työskentely 3:

8-vuotias poika täyttää yhdistyksen työntekijän kanssa yhdessä Turva10 kuvallista versiota.

Poika elää jaettua vanhemmuutta ja erolapsen arkea kahdessa kodissa. Kotien välillä on paljon ristiriitoja, itkua ja kinaa.

Miten sinä työntekijänä toimisit?

Linkki Turva10-verkkoperehdytykseen:

https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/koulutus/turva10-perehdytys/

Huom. etusivulla ETKL:n hyrrä pyörii hetken ohjelman latautuessa, avautuu sitten

Ota turvallisuus puheeksi!

Osallistu Turva10 verkkoperehdytykseen

ensijaturvakotienliitto.fi/turva10-verkkoperehdytys-on-avoin-kaikille/

Perehdytys on auki 24/7 ja saat Turva10-välineet käyttöösi perehdytyksen jälkeen.

Yli 700 sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan ammattilaista on osallistunut Turva10-perehdytykseen:

”Konkreettisia neuvoja ja vinkkejä, miten kannattaa ottaa puheeksi ja yllä pitää puhetta.”

”Itselleni näistä on hyvin paljon hyötyä erilaisissa tilanteissa, joissa kohtaan perheitä, lapsia ja nuoria.”

KIITOS!

Yhteystiedot

Kene Truve, projektiasiantuntija
050 401 8018
kene.truve@etkl.fi

Niina Remsu, projektipäällikkö
050 441 8825
niina.remsu@etkl.fi